

volkomen foute exegese van deze tekst aanwendt tot ondersteuning van zijn gnostische opvatting, mag zeker hier ook als voorbeeld genoemd worden. cf. H. Trüb, *Heilung aus der Begegnung*, 1951, pag. 23.

Meer voorbeelden zouden zijn te geven van de al te grote gemakkelijheid, waarmee sommigen zich op het erf der religieuze problemen wagen. Zie b.v. voor Freud: C. Mensch, *Taboe, een primitieve vreesreactie*, 1937, pag. 173 v.v.

19) Binswanger, a.w. 1953, pag. 135.

20) Dat Binswanger zich voor deze uitspraak slechts beroept op de autoriteit van Schmalenbach, op wie hij zelf in een noot zeer ernstige critiek oefent, ook inzake zijn opvattingen aangaande de betekenis van het calvinisme, maakt de zaak waarlijk niet beter.

21) cf. H. Ahlenstiel und R. Kauffmann, *Ueber die Mandalaform des „linearen Yantra“*, Schweiz. Zeitschr. für Psych., 1952, 188 v.v.; en: Hugo Debrunner, *Mandalasymbolik und asymmetrische Ausdrucksformen in der Phantasiezeichnung*, Schweiz. Zeitschr. für Psych., 1950, 426.

22) cf. A. A. Roback, a.w. pag. 677: „Unfortunately the intellectuals of today are too prone to accept as their standard a point of view which from its very nature is ab initio without a foundation, and is therefore no standard at all. Psychological textbooks teem with nihilistic theories and analogies. The wheat and the chaff are all treated alike in cynical fashion.”

23) J. H. van der Hoop: *Het typologische en het fenomenologische gezichtspunt*, in: H. C. J. Duyker, J. H. v. d. Hoop, A. J. Westerman Holstijn en T. T. ten Have: *Gelijkheid en ongelijkheid bij de mensen*, 1952, pag. 39.

24) Binswanger, a.w. pag. 394/395.

25) v. d. Hoop, a.w. pag. 39.

26) v. d. Hoop, *De betekenis der psychologie voor mens en gemeenschap*, a.w. pag. 107.

27) v. d. Hoop, a.w., *De betekenis...*, pag. 107.

28) v. d. Hoop, a.w., *De betekenis...*, pag. 108.

29) J. G. Mac Kenzie, *Nervous Disorders and Religion*, 1949, pag. 51.

30) Erich Neumann, *Tiefenpsychologie und neue Ethik*, 1948. Ned. Vert. *Dieptepsychologie en nieuwe Ethiek*, 1952. Zie de scherpe critiek van Van den Berg, a.w. pag. 55.

31) Zie voor deze opvatting ook H. Trüb, a.w. pag. 56.

32) H. Trüb, a.w. pag. 56/57.

33) Zie het artikel in „Pro regno pro sanctuario” (Feestbundel G. v. d. Leeuw), 1950, H. C. Rümke, *Aantekeningen over het instinct, den archetypus, den existentiaal, over de werelden, die zij oproepen, over reductie en misvorming van het mensbeeld*, pag. 451 v.v.

34) Martin Buber, *Gottesfinsternis*, 1952. Ned. Vert. (K. H. Kroon): *Godsverduistering*, 1954, over Jung speciaal (Ned. Ed.) pag. 85 v.v.

35) H. Trüb, a.w., zie ook de inleiding tot dit boek van Martin Buber.

36) W. Daim, *Der Grundfehler C. G. Jungs*, 1947. Daim poogt uit „eine unüberwundene Vaterambivalenz”, die Jung in „die Beziehung der Menschen zu Gott hinein projiziert” Jung’s opvatting aangaande de religie (zie verder in de tekst) te verklaren. Daim, a.w. pag. 66.

37) R. Hostie S.J., *Analytische psychologie en godsdienst (diss.)*, 1954.

(In dit werk een goede bibliographie van Jung’s publicaties).

38) H. C. Rümke, a.w. pag. 451 v.v.

39) H. C. Rümke, a.w. pag. 465.

40) Voor de opvatting van Jung omtrent de religie zijn van speciale betekenis: *Die Erdbedingtheit der Psyche*, 1927 (in: H. Keyserling, *Mensch und Erde*, pag. 83 v.v.); *Psychoanalyse und Seelsorge in Ethik V*, 1928; *Seelenprobleme der Gegenwart*, 1931, 5de druk 1950; *Die Beziehungen der Psychotherapie zur Seelsorge*, 2de druk 1948; *Wirklichkeit der Seele*, 2de druk 1939; *Psychology and Religion*, 1938, Zwitserse (be-